

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
БањаЛука

БанаМилосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. BanaMilosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ

о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2014. до 30.06.2014. године

Број: УО – 23 /14

Датум: 06. октобар 2014. године

Бања Лука, октобар 2014. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ.....	3
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА.....	4
1.1. Друштва за осигурање	4
1.1.1. Структура власништва	4
1.1.2. Људски ресурси.....	5
1.2. Посредници у осигурању.....	6
1.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	6
1.4. Овлашћени актуари.....	7
1.5. Омбудсман у осигурању	7
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА.....	8
2.1. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	8
2.2. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	8
2.3. Структура портфеља.....	10
2.4. Тржишна структура и концентрација	12
2.5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА.....	14
2.5.1. Биланс стања	14
2.5.2. Биланс успјеха	17
3. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ.....	21
3.1. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе.....	21
3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве	21
3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање	22
3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање.....	24
3.2. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурање	27
3.2.1. Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања	28
3.3. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	30
3.4. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава	30
3.5. Остали показатељи пословања.....	31

УВОДНА РИЈЕЧ

У извјештајном периоду у Републици Српској пословало је 12 друштава за осигурање са сједиштем у Републике Српске и 10 филијала друштава за осигурање из ФБиХ.

Укупна премија осигурања, остварена у првом полугодишту 2014. године у Републици Српској износи 84,7 милиона КМ, што представља раст од 13,1%. Од тога се на премију неживотног осигурања односи 71,9 милиона КМ, док премија животног осигурања износи 12,8 милиона КМ.

Премија осигурања од аутоодговорности и даље заузима највеће учешће у портфељу. Животно осигурање наставља динамичан раст, а структура премије неживотних осигурања се постепено побољшава у правцу већег учешћа необавезних осигурања. Наиме, и у 2014. години настављен је постепени, али вишегодишњи тренд пораста необавезног осигурања. Тако је 2006. године учешће свих врста необавезног осигурања износило 19%, док данас, достиже ниво од 31%. Обавезно осигурање од аутоодговорности имало је учешће од 85% (2006. година) у структури неживотног осигурања, док сада тај проценат износи 62,4%.

Укупна актива друштава за осигурање из Републике Српске има тренд континуираног раста и повећана је за 15,7% у односу на 31.12.2013. године и износи 372,6 милиона КМ. Укупни приходи износе 103,1 милион КМ и порасли су за 25,3% у односу на 30.06.2013. године.

Укупни капитал је смањен за 10,7% у односу на стање затечено почетком године, али сва друштва тренутно испуњавају услове капиталне адекватности и обавезног покрића минималног гарантног фонда.

У извјештајном периоду дошло је до повећања обрачунатих техничких резерви за 39,3% у односу на 30.06.2013. године, уз позитивне промјене у структури улагања средстава за покриће техничких резерви.

На нивоу сектора остварен је позитиван нето резултат, који износи 4,7 милион КМ, при чему је 7 друштава пословало са добитком у укупном износу од 8,5 милиона КМ, а 5 друштва су остварила губитак у укупном износу од 3,8 милиона КМ.

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској на дан 30.06.2014. године припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализе финансијских извјештаја, актуарских извјештаја као и других извјештаја, које друштва за осигурање, у складу са прописим, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Директор,

Божана Шљивар

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у првој половини 2014. години пословало је 12 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној табели:

Табела број 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
9.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
10.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
12.	Јахорина осигурање А.Д.	Пале	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 12 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 9 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.

Са стањем на дан 30.06.2014. године на подручју РС послује и 10 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, а 7 друштва из РС има дозволу за обављање послова осигурања путем филијале у ФБиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва над основним капиталом, у првој половини 2014. године 8 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском страном власништву.

Два друштва за осигурање су у већинском власништву правних и/или физичких лица из Аустрије, а по једно друштво за осигурање у већинском власништву лица из Словеније и Србије.

Табела број 2: Власничка структура у друштвима за осигурање

Р.Б.	Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу (%)	Учешће у укупној активи (%)	Учешће у бруто фактурисаној премији (%)
1.	Већинско домаће приватно власништво	7	53,2	36,6	50,0
2.	Већинско домаће државно власништво	1	7,6	5,3	6,9
3.	Већинско страно власништво	4	39,2	58,1	43,1
	УКУПНО	12	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештаји друштава и Централни регистар ХОВ

Државно власништво, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д. Бања Лука у проценту од 70,4% и Осигурању Аура а.д. Бања Лука у проценту од 38%.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 30.06.2014. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.428 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској 1.243 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 179 радника и у Заштитном фонду РС 6 радника.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској за период од 2012–2014. године представљени су у наредној табели.

Табела број 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 30.06.2012.		Стање на дан 30.06.2013.		Стање на дан 30.06.2014.		ИНДЕКС 2014/13
	број	%	број	%	број	%	
НК	5	0,4	5	0,4	8	0,6	160,0
ПК	3	0,3	3	0,3	2	0,2	66,7
НС	3	0,3	1	0,1	1	0,1	100,0
КВ	72	6,0	60	5,0	60	4,8	100,0
ССС	640	53,5	643	53,9	668	53,7	103,9
ВКВ	7	0,6	7	0,6	4	0,3	57,1
ВШС	99	8,3	98	8,2	91	7,3	92,9
ВСС	349	29,2	359	30,1	387	31,1	107,8
МР	17	1,4	15	1,3	19	1,5	126,7
ДР	1	0,1	2	0,2	3	0,2	150,0
УКУПНО	1.196	100,0	1.193	100,0	1.243	100,0	104,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Запослене у сектору осигурања чине и посредници у осигурању, те остали запослени у друштвима за посредовање. У посматраном периоду забиљежен је раст броја запослених у односу на претходни период, а кадровска структура се постепено побољшава.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 30.06.2014. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 139 заступника- физичка лица, од чега је 25 основало предузетничке радње,
- 7 друштава за заступање из РС (укључујући и Поште Српске) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 4 брокерска друштва из РС,
- 1 филијала брокерског друштва из ФБиХ и
- 60 брокера – физичка лица.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У извјештајном периоду, организована је едукација и одржан је редован испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 111 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) успостављен је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда је да покрива штете које претрпе жртве саобраћајних незгода, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности. Сва друштва за осигурање, која обављају осигурање од аутоодговорности, су по Закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у првој половини 2014. године су износили 1.105.575 КМ и мањи су за 1,3% у поређењу са претходном годином. Укупни расходи износили су 1.186.414 КМ и већи су за 27% у односу на претходну годину. Заштитни фонд је у првој половини 2014. године остварио мање приходе у односу на расходе у износу од 80.839 КМ.

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева на дан 30.06.2013. и 30.06.2014. године, из надлежности Заштитног фонда.

Табела број 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Р.Б.	Одштетни захтјеви	30.06.2013.	30.06.2014.
1	Број пријављених захтјева	165	183
2	Број пренесених из претходног периода	165	166
3	Укупан број захтјева (1+2)	330	349
4	Број одбијених захтјева	26	30
5	Број обрађених захтјева без одбијених	136	180
6	Број исплаћених захтјева	136	178
7	Износ исплаћених захтјева (КМ)	608.645	643.219

Извор: Извјештај Заштитног фонда

Подаци добијени од Заштитног фонда показују да је број исплаћених одштетних захтјева повећан за 31%, а износ исплаћених одштетних захтјева за 6%.

1.4.Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 30.06.2014. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 29 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из Регистра овлашћених актуара.

1.5.Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 39 предмета, односно писмених приговора, молби и притужби осигураника, корисника накнада из осигурања, или трећих оштећених лица, од којих се највећи број односи на приговоре на поступке у исплати накнаде штете из основа аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за период 01.01. до 30.06.2014. године.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске¹ у периоду 01.01. до 30.06.2014. године износила је 84.702.437 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 9.777.784 КМ или 13,1%.

Табела број 5: Премија осигурања остварена на тржишту РС у периоду 2012 – 2014. године (у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту РС						Индекс 2014/13
		I-VI 2012.		I-VI 2013.		I-VI 2014.		
		Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	57.245.417	80,2	60.306.264	80,5	67.256.080	79,4	111,5
1.1.	Неживотна осигурања	52.004.606	72,8	54.491.232	72,7	60.677.375	71,6	111,4
1.2.	Животна осигурања	5.240.810	7,3	5.815.033	7,8	6.578.706	7,8	113,1
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБИХ	14.178.793	19,9	14.618.389	19,5	17.446.356	20,6	119,3
2.1.	Неживотна осигурања	11.121.699	15,6	10.802.386	14,4	11.176.471	13,2	103,5
2.2.	Животна осигурања	3.057.094	4,3	3.816.004	5,1	6.269.885	7,4	164,3
УКУПНО		71.424.210	100,0	74.924.653	100,0	84.702.437	100,0	113,1

Извор: Извјештаји друштва за осигурање

2.2. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 30.06.2014. године коју су остварила друштва са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва остварила на тржишту осигурања Федерације БиХ износила је 77.239.435 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 10.260.974 КМ или 15,3%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање:

Табела број 6: Обрачунате премије по друштвима у периоду 2012 – 2014. године (у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Укупно обрачуната премија						ИНДЕКС 2014/13
		I-VI 2012.		I-VI 2013.		I-VI 2014.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Бобар осигурање А.Д.	6.490.428	10,3%	7.372.697	11,0%	8.203.012	10,6%	111,3
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	6.919.178	11,0%	6.965.431	10,4%	7.124.377	9,2%	102,3
3.	Грање осигурање А.Д.	9.580	0,0%	8.588	0,0%	7.746	0,0%	90,2
4.	Дрина осигурање А.Д.	7.013.435	11,1%	7.672.653	11,5%	8.866.199	11,5%	115,6
5.	Дунав осигурање А.Д.	8.399.966	13,3%	7.652.354	11,4%	8.046.748	10,4%	105,2

¹ Укупна обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у РС умањена за премију коју су та друштва остварила у ФБИХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у ФБИХ остварила у РС.

Р.б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Укупно обрачуната премија						ИНДЕКС 2014/13
		I-VI 2012.		I-VI 2013.		I-VI 2014.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
6.	Јахорина осигурање А.Д.	11.956.006	19,0%	11.933.444	17,8%	13.556.903	17,6%	113,6
7.	Крајина осигурање А.Д.	3.372.431	5,4%	4.297.431	6,4%	5.292.583	6,9%	123,2
8.	Микрофин осигурање А.Д.	1.982.503	3,1%	2.209.966	3,3%	2.900.135	3,8%	131,2
9.	Нешковић осигурање А.Д.	5.436.564	8,6%	5.914.851	8,8%	6.977.005	9,0%	118,0
10.	Осигурање Аура А.Д.	2.539.736	4,0%	2.863.211	4,3%	3.354.701	4,3%	117,2
11.	Триглав осигурање А.Д.	3.613.928	5,7%	4.255.830	6,4%	5.003.732	6,5%	117,6
12.	Осигурање Гарант д.д.					1.194.797	1,5%	
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	57.733.754	91,7%	61.146.456	91,3%	70.527.938	91,3%	115,3
	ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1.	Граве осигурање А.Д.	4.633.149	7,4%	5.101.070	7,6%	5.714.228	7,4%	112,0
2.	Дунав осигурање А.Д.	232.574	0,4%	306.198	0,5%	348.225	0,5%	113,7
3.	Јахорина осигурање А.Д.	375.087	0,6%	424.737	0,6%	649.044	0,8%	152,8
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	5.240.810	8,3%	5.832.005	8,7%	6.711.497	8,7%	115,1
	УКУПНО:	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	77.239.435	100,0%	115,3

Извор: Извјештаји друшава за осигурање

Графикон број 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У извјештајном периоду сва друштва за осигурање су остварила пораст премије у односу на исти период претходне године.

У периоду 01.01. до 30.06.2014. године учешће у укупној премији на тржишту осигурања Републике Српске су оствариле и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 17.446.356 КМ или 20,6%.

У наставку овог Извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из РС, а у наредној табели се даје само преглед остварене премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС:

Табела број 7: Обрачуната премија по филијалама друштава из ФБиХ (у КМ)

Р.Б.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБИХ КОЈЕ ПОСЛУЈУ У РС	Обрачуната премија				Индекс 2014/13
		I-VI 2013.		I-VI 2014.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	597.920	4,1%	831.812	4,8%	139,1
2.	Camelija osiguranje d.d.	151.149	1,0%	186.172	1,1%	123,2
3.	Croatia osiguranje d.d.	276.313	1,9%	349.907	2,0%	126,6
4.	Euroherc osiguranje d.d.	2.188.284	15,0%	2.462.363	14,1%	112,5
5.	Merkur BH osiguranje	84.986	0,6%	73.893	0,4%	86,9
6.	Sarajevo osiguranje d.d.	2.444.438	16,7%	2.972.097	17,0%	121,6
7.	Uniqa osiguranje d.d.	2.598.124	17,8%	2.148.301	12,3%	82,7
8.	VGT osiguranje d.d.	509.728	3,5%	237.858	1,4%	46,7
9.	Zovko osiguranje d.d.	1.951.444	13,3%	1.914.069	11,0%	98,1
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБИХ		10.802.386	73,9%	11.176.471	64,1%	103,5
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
1.	Croatia osiguranje d.d.	42.291	0,3%	37.757	0,2%	89,3
2.	Merkur BH osiguranje	2.641.805	18,1%	4.437.856	25,4%	168,0
3.	Uniqa osiguranje d.d.	1.131.908	7,7%	1.794.271	10,3%	158,5
УКУПНО ЖИВОТНА ФБИХ		3.816.004	26,1%	6.269.885	35,9%	164,3
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБИХ		14.618.389	100,0%	17.446.356	100,0%	119,3

Извор: Извјештаји филијала друштава

У структури премије филијала друштва за осигурање из ФБиХ, неживотна осигурања чине 64,1% укупне премије, док се на животна осигурања односи 35,9% укупне премије. Подаци указују да се структура премије промијенила у корист животних осигурања у односу на исти период претходне године.

2.3. Структура портфеља

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 2012-2014. године, с тим да се категорија „остало“, односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела број 8: Обрачуната премија према врстама осигурања (у КМ)

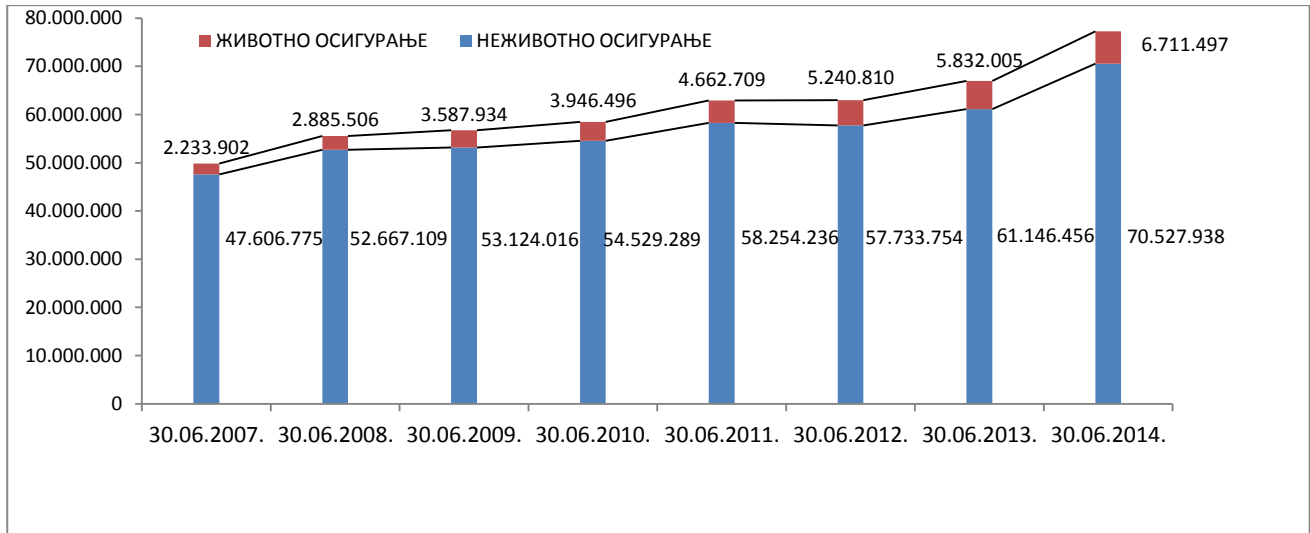
Врста осигурања	Обрачуната премија						Индекс 14/13
	30.06.2012.		30.06.2013.		30.06.2014.		
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Осигурање незгоде	3.857.878	6,1%	4.358.543	6,5%	5.013.028	6,5%	115,0
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских	4.821.047	7,7%	4.681.893	7,0%	4.910.986	6,4%	104,9
Осигурање имовине од пожара и природних сила	3.575.560	5,7%	3.253.948	4,9%	4.419.066	5,7%	135,8
Осигурање осталих штета на имовини	3.262.953	5,2%	4.583.631	6,8%	6.043.048	7,8%	131,8
Осигурање од одговорности за м/в	41.273.783	65,5%	42.885.165	64,0%	48.180.653	62,4%	112,3
Остало	942.534	1,5%	1.383.275	2,1%	1.961.157	2,5%	141,8
Укупно неживотна	57.733.754	91,7%	61.146.456	91,3%	70.527.938	91,3%	115,3
Животно осигурање	5.240.810	8,3%	5.832.005	8,7%	6.711.497	8,7%	115,1
Укупно	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	77.239.435	100,0%	115,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Од укупно обрачунате премије, на неживотна осигурања односило се 70.527.938 КМ или 91,3%, а премија животних осигурања износила је 6.711.497 КМ или 8,7%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања забиљежила је повећање од 15,3%, док је премија животних осигурања већа за 15,1%. Код неживотних осигурања највећи појединачни раст је евидентиран у врсти осигурања имовине од пожара и природних сила.

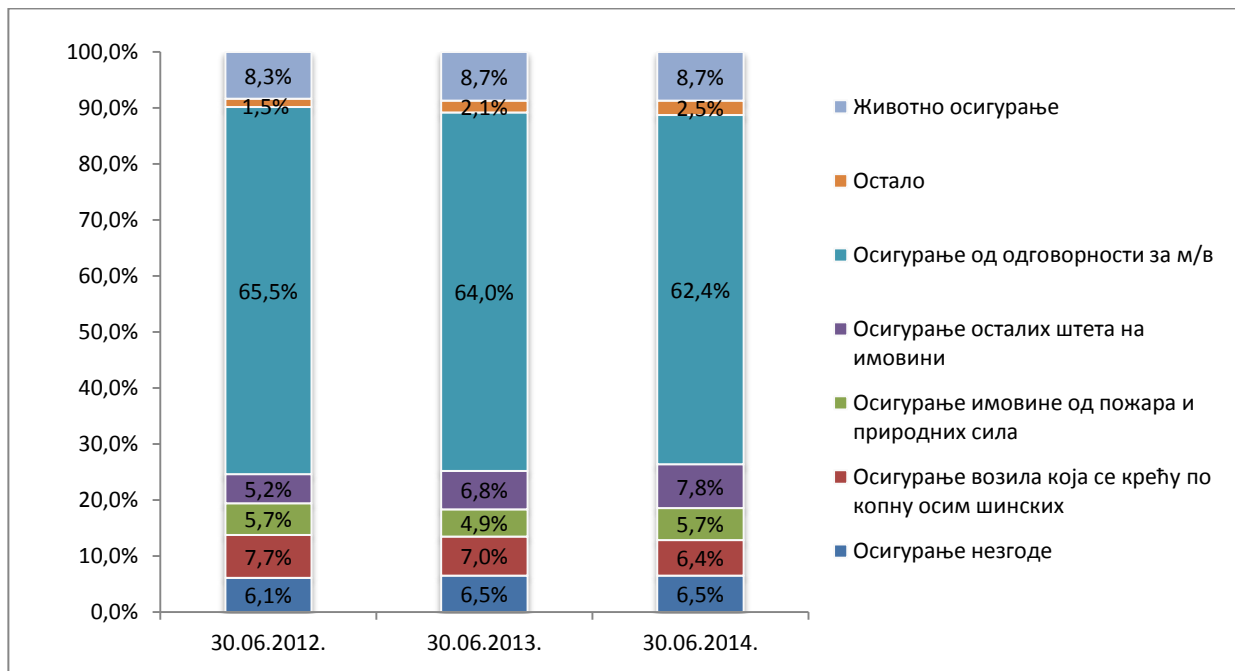
У наставку се дају графичке илустрације структуре бруто премије у РС.

Графикон број 2: Остварена премија животних и неживотних осигурања за период 2007-2014. година

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон број 3: Структура премија по врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године.

Табела број 9: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији (у КМ)

Врста осигурања	30.06.2012.	Удио	30.06.2013.	Удио	30.06.2014.	Удио	Индекс 14/13
Обавезно	45.151.276	71,7%	47.254.942	70,6%	53.204.240	68,9%	112,6
Необавезно	17.823.289	28,3%	19.723.519	29,4%	24.035.195	31,1%	121,9
УКУПНО	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	77.239.435	100,0%	115,3

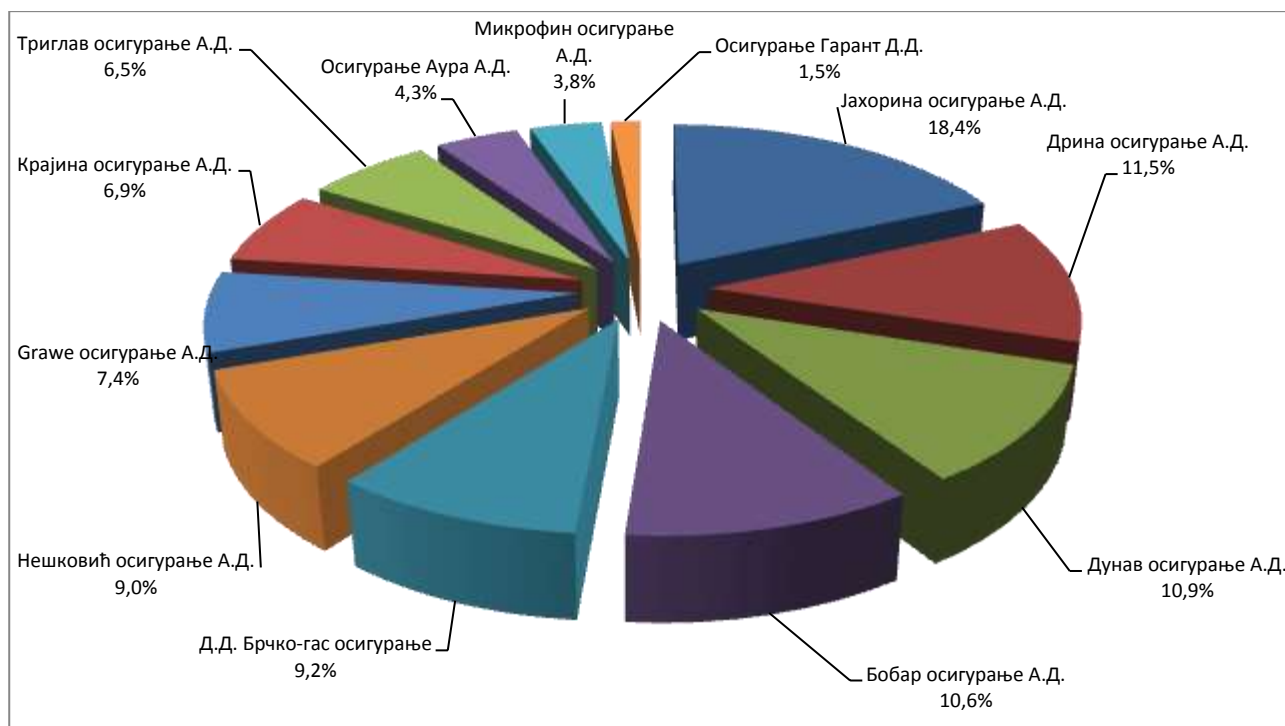
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У 2014. години дошло је до релативног смањења обавезних и повећања необавезних осигурања што представља позитиван тренд. Тако је 2006. године учешће свих врста необавезног осигурања износило 19%, док данас, достиже ниво од преко 30%. Обавезно осигурање од аутоодговорности имало је учешће од 85% (2006. година) у структури неживотног осигурања, док сада тај проценат износи 62,4 %.

2.4.Тржишна структура и концентрација

У наредном графикону приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у првој половини 2014. године.

Графикон број 4: Учешће друштава на тржишту РС у периоду I-VI 2014. године

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У слиједећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реег групама. У односу на претходни извјештајни период дошло је до повећања учешћа у укупној премији друштава за осигурање у групи од 5 до 10%, док се смањило учешће у групи од 10-15%.

Табела број 10: Учешће друштава у укупној премији према реер групама

Учешће	Учешће друштава у укупној премији према реер групама					
	30.06.2012.		30.06.2013.		30.06.2014.	
	Укупно учешће	Број друштава	Укупно учешће	Број друштава	Укупно учешће	Број друштава
до 5%	7,2%	2	7,6%	2	9,6%	3
5-10%	27,1%	4	29,2%	4	39,0%	5
10-15%	46,1%	4	44,7%	4	33,0%	3
преко 15%	19,6%	1	18,5%	1	18,4%	1
Укупно:	100,0%	11	100,0%	11	100,0%	12

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља такође мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација, а управо оваква умјерена концентрација карактерише тржиште осигурања Републике Српске у првој половини 2014. године. Herfindahl Hirschman-ов индекс за извјештајни период износи 1.047 поена, што је у односу на исти период 2013. године смањење за 42 поена.

2.5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање за период 01.01. до 30.06.2014. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција.

2.5.1. Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема збирног биланса стања за сва друштва за осигурање²:

Табела број 11: Актива- укупно за сва друштва (у КМ)

А К Т И В А	31.12.2013. година		30.06.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	%	износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	202.755.429	63,5	219.378.183	59,3	108,2
I Нематеријална улагања	2.080.653	0,7	1.867.522	0,5	89,8
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	87.388.597	27,4	89.595.458	24,2	102,5
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	36.848.365	11,5	36.985.548	10,0	100,4
2. Инвестиционе некретнине	44.837.636	14,1	46.603.574	12,6	103,9
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	5.702.596	1,8	6.006.336	1,6	105,3
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	113.204.269	35,5	127.890.437	34,6	113,0
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	2.863.253	0,9	2.863.253	0,8	100,0
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијећа, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	110.341.016	34,6	125.027.184	33,8	113,3
IV Одложена пореска средства	81.910	0,0	24.766	0,0	30,2
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	116.367.840	36,5	150.423.914	40,7	129,3
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	198.539	0,1	307.232	0,1	154,7
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	94.533.506	29,6	80.344.834	21,7	85,0
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	13.817.688	4,3	15.090.741	4,1	109,2
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	5.753.081	1,8	4.870.387	1,3	84,7
3. Краткорочни финансијски пласмани	55.304.026	17,3	44.628.470	12,1	80,7
4. Готовина и готовински еквиваленти	19.650.945	6,2	15.755.236	4,3	80,2
5. Порез на додатну вриједност	7.766	0,0		0,0	0,0
III Активна временска разграничења	21.578.651	6,8	69.767.079	18,9	323,3
IV - Одложена пореска средства	57.144	0,0	4.769	0,0	8,3
В. ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	319.123.269	100,0	369.802.097	100,0	115,9
Г. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	2.799.466	0,9	2.799.466	0,8	100,0
Д. УКУПНА АКТИВА (В+Г)	321.922.735		372.601.563		115,7

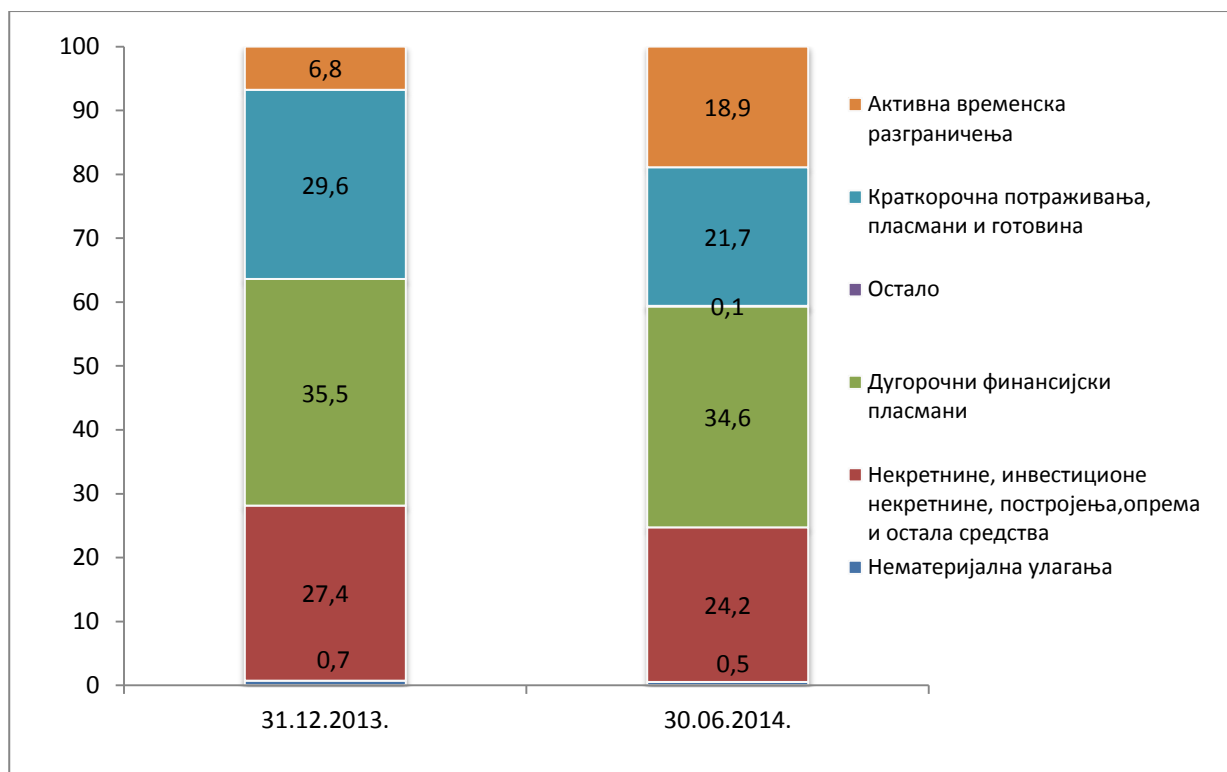
Извор: Биланси стања друштава за осигурање

² Напомена: Према Правилнику о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за друштва за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број 97/09) у Биланс стања у колону – Износ на дан биланса претходне године уноси се почетно стање текућег периода.

Вриједност пословне активе, односно вриједност укупне имовине друштава за осигурање у РС са стањем на дан 30.06.2014. године износила је 369.802.097 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2013. године већа је за 15,9%. У структури укупне имовине друштава за осигурање у РС били су најзаступљенији дугорочни финансијски пласмани 34,6% (учешће у капиталу, улагања средстава за покриће техничких резерви у депозите код банака, хартије од вриједности и зајмове), на материјалну имовину се односило 24,2% активе (улагања средстава за покриће техничких резерви у инвестиционе некретнине и имовина која служи за обављање дјелатности осигурања), на потраживања 21,7% активе (потраживања по основу премије, регреса и улагања средстава за покриће техничких резерви у краткорочне финансијске пласмане), на активна временска разграничења 18,9% (разграничени трошкови прибаве и удио реосигурања у техничким резервама), док су преостале ставке у структури активе учествовале са 0,6%.

У наредном графичком приказу је представљена структура активе.

Графикон бр.5: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

У посматраном периоду дошло је до промјена структуре активе, која се огледа у смањењу процентуалног учешћа сталне имовине, док се истовремено повећало процентуално учешће текуће имовине.

Повећање вриједности позиције стална имовина од 8,2% резултат је повећања дугорочних улагања средства за покриће техничких резерви осигурања. У оквиру дугорочних улагања најзаступљенија су улагања у депозите банака који су повећани код седам друштава за осигурање, инвестиционе некретнине које су повећане код два друштва за осигурање и хартије од вриједности чији је емитент Република Српска повећане код шест друштва за осигурање, што је детаљније описано у поглављу 3. овог извјештаја.

Текућа имовина у односу на претходни обрачунски период је повећана за 29,3%, а резултат је прије свега повећања активних временских разграничења за два пута у односу на претходни обрачунски период. Иако је до промјене ове билансне категорије дошло код свих друштава за осигурање, наведени пораст углавном потиче од повећања ове позиције за пет пута код једног друштва за осигурање по основу преносне премије која пада на терет саосигуравача и реосигуравача и резервисања за штете проузроковане поплавама које падају на терет реосигуравача.

На позицији ванбилансна актива, односно пасива, није било промјена у односу на почетно стање, а на истој је исказана вриједност државне имовине коју користи Јахорина осигурање а.д. и отписаних потраживања Триглав осигурања а.д.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве биланса стања како слиједи:

Табела број 12: Пасива укупно за сва друштва

(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2013. година		30.06.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	%	износ	%	
А. КАПИТАЛ	124.186.585	38,9	110.930.564	30,0	89,3
1. Основни капитал	98.430.392	30,8	99.430.392	26,9	101,0
2. Емисиона премија	867.250	0,3	867.250	0,2	100,0
3. Резерве из добитка	3.275.215	1,0	3.647.211	1,0	111,4
4. Ревалоризационе резерве	6.115.260	1,9	5.891.701	1,6	96,3
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	2.039.334	0,6	1.067.181	0,3	52,3
6. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.735.277	0,5	2.086.025	0,6	120,2
7. Нераспоређени добитак (8+9)	22.366.360	7,0	14.503.672	3,9	64,8
8. Нераспоређени добитак ранијих година	6.354.394	2,0	5.936.075	1,6	93,4
9. Нераспоређени добитак текуће године	16.011.966	5,0	8.567.597	2,3	53,5
10. Губитак до висине капитала (11+12)	7.171.949	2,2	12.390.818	3,4	172,8
11. Губитак ранијих година	1.204.344	0,4	8.562.937	2,3	711,0
12. Губитак текуће године	5.967.605	1,9	3.827.881	1,0	64,1
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	42.965.237	13,5	47.580.196	12,9	110,7
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	151.971.447	47,6	211.291.336	57,1	139,0
1. Дугорочне обавезе	480.277	0,2	845.706	0,2	176,1
2. Краткорочне обавезе и ПВР	151.491.170	47,5	210.445.630	56,9	138,9
2.1. Преносна премија ЖО	3.874.586	1,2	3.750.043	1,0	96,8
2.2. Преносна премија НЖО	68.851.426	21,6	73.671.330	19,9	107,0
2.3. Резервисане штете ЖО	433.929	0,1	376.633	0,1	86,8
2.4. Резервисане штете НЖО	49.607.665	15,5	93.356.157	25,2	188,2
2.5. Друга пасивна разграничења	5.450.005	1,7	6.800.362	1,8	124,8
2.6. Остале краткорочне обавезе	23.273.558	7,3	32.491.106	8,8	139,6
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	319.123.269	100,0	369.802.097	100,0	115,9
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	2.799.466	0,9	2.799.466	0,8	100,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА (Г+Д)	321.922.735		372.601.563		115,7

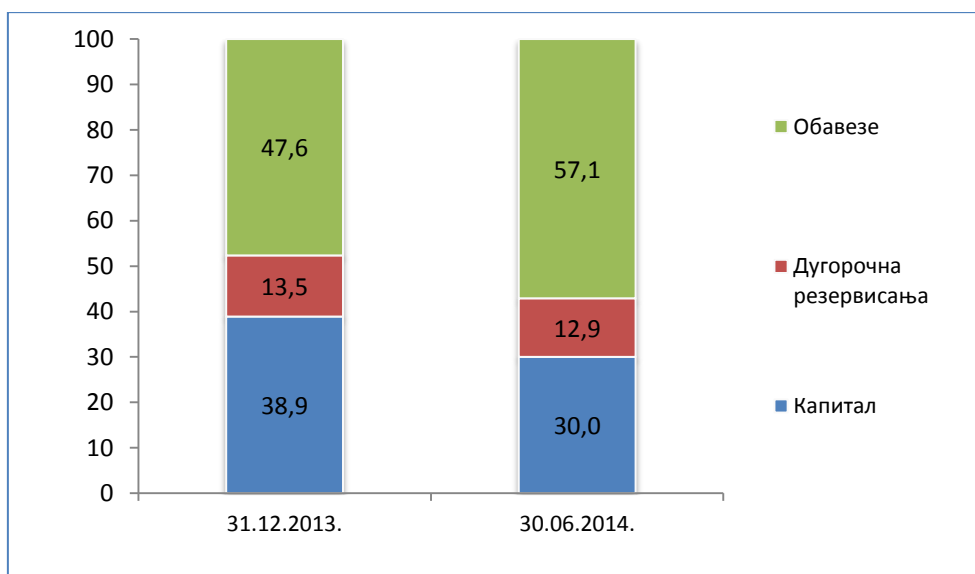
Извор:Биланси стања друштава за осигурање

Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у РС са стањем на дан 30.06.2014. године износила је 369.802.097 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2013. године увећана је за 15,9%.

У структури пословне пасиве најзаступљеније су обавезе 57,1% (обрачунате техничке резерве за животна и неживотна осигурања), капитал 30% и дугорочна резервисања 12,9% (математичка резерва животних осигурања, резервисања за учешће у добитку и резервисања за накнаде и бенефиције запослених). Повећање пословне пасиве резултат је прије свега повећања обрачунате математичке резерве код животних осигурања и повећања резервисања за штете проузрокованих поплавама код неживотних осигурања.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве:

Графикон број 6: Структура пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Позиција укупни капитал на 30.06.2014. године је смањена у односу на претходну годину за 10,7% што је резултат повећања губитка до висине капитала 72,8% и смањења нераспоређеног добитка по основу исплате дивиденде за 35,2%. Губитак до висине капитала је повећан код пет друштва за осигурање, док је нераспоређени добитак смањен код седам друштава за осигурање. Сва друштва за осигурање на дан 30.06.2014. године испуњавају захтјеве адекватности капитала, те обавезног покрића минималног гарантног фонда.

Дугорочна резервисања су се повећала за 10,7%, а у оквиру ове позиције дошло је до повећања математичке резерве животних осигурања за 10,8% и резервисања за учешће у добитку за 12,1%.

Дугорочне обавезе повећане су за 76,1% услед повећања позиције дугорочни кредити код једног друштва за осигурање. Краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења повећане су за 38,9%, што се односи на седам друштава за осигурање. У оквиру позиције пасивних временских разграничења смањене су позиције преносна премија и резервисане штете за животна осигурања, док се преносна премија неживотних осигурања повећала за 7%, а резерве за штете неживотних осигурања за 88,2%. Ова позиција значајније је повећана код једног друштва за осигурање по основу штета узрокованих поплавама.

2.5.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки биланса успјеха на нивоу сектора за прво полугодиште 2013. и 2014. годину.

Табела број 13: Биланс успјеха укупно за сва друштва

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	01.01-30.06.2013.	%	01.01-30.06.2014.	%	Индекс 2014/13
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	75.108.860	91,3	95.977.646	93,0	127,8
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	6.144.771		7.125.809		116,0
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	60.445.205		65.464.813		108,3
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	541.727		16.282.042		3.005,6
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	3.384.173		1.934.945		57,2
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	34.523		239.432		693,5
6. Други пословни приходи	4.558.461		4.930.604		108,2
II - Пословни расходи (1+2)	71.006.429	92,4	89.271.212	90,8	125,7
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	38.991.775		55.512.721		142,4
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	5.699.124		5.795.616		101,7
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	1.337.555		2.091.248		156,3
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	31.955.096		47.625.857		149,0
2. Трошкови спровођења осигурања	32.014.654		33.758.491		105,4
III - Пословни добитак/губитак (AI-AII)	4.102.431		6.706.434		163,5
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	4.400.860	5,6	4.702.652	4,6	106,9
II - Финансијски расходи	700.240	0,9	279.740	0,3	39,9
III Финансијски добитак/губитак (BI-BII)	3.700.620		4.422.912		119,5
АБ. Добитак/губитак редовне активности (AIII+BIII)	7.803.051		11.129.346		142,6
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	1.985.811	2,5	2.384.165	2,3	120,1
II - Остали расходи	4.934.084	6,5	7.894.585	8,0	160,0
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (VI-VII)	-2.948.273		-5.510.420		186,9
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	401.082	0,1	47.748	0,0	11,9
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	80.205	0,1	242.083	0,2	301,8
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (ГI-ГII)	320.877		-194.335		-60,6
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
20.423	0,0		41.294	0,0	202,2
Ђ. РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
15.561	0,0		24.960	0,0	160,4
Е. ДОБИТАК/ ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА					
5.180.518			5.440.925		105,0
Ж. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ					
591.450			706.067		119,4
З. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Е-Ж)= (31-32)					
4.589.067			4.734.858		103,2
1. Нето добитак текуће године	8.771.423		8.562.738		97,6
2. Нето губитак текуће године	4.182.356		3.827.881		91,5
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу	388.849	0,6	4.859	0,0	1,2
II - Губици утврђени директно у капиталу	60.175	0,0	651.810	0,7	1.083,2
III Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	10.505	0,0	-45.143		-429,7
Ј.УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-III-III)	4.907.236		4.133.049		84,2
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (AI+BI+VI+ГI+ДI+ИI)	82.305.885	100,0	103.158.364	100,0	125,3
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (AII+BII+VII+ГII+Ђ+ИII+III)	76.807.199	100,0	98.319.247	100,0	128,0
Љ. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	5.498.686		4.839.116		88,0
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ					
591.450			706.067		119,4
Н.УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)	4.907.236		4.133.049		84,2

Извори: финансијски извјештаји друштава за осигурање

Укупни приходи и добици друштава за осигурање у првој половини 2014. години су износили 103.158.364 КМ, што у односу на исти период претходне године представља повећање за 20.852.479 КМ или 25,3%.

У укупним приходима пословни приходи учествују са 93%, финансијски са 4,6%, остали приходи 2,3%, док је учешће прихода од усклађивања вриједности имовине, прихода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и добитака утврђених директно у капиталу незнатно.

Пословни приходи исказани су у износу од 95.977.646 КМ и већи су у односу на претходну годину за 27,8% што је резултат повећања обрачунате премије осигурања код свих друштава за осигурање. У оквиру ове позиције дошло је до повећања на ставкама: приходи од премије животних осигурања за 16%, приходи од премије неживотних осигурања за 8,3%, приходи од поврата пореских и других дацбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. чије је учешће у пословним приходима незнатно, за шест пута, док су други пословни приходи повећани за 8,2%. Најзначајније повећање у оквиру пословних прихода је на позицији приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања, који су повећани 34 пута код једног друштва за осигурање по основу катастрофалних поплава. До смањења је дошло на позицији приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања за 42,8%. Ови приходи су смањени код шест друштава за осигурање.

Финансијски приходи у односу на претходну годину повећани су за 6,9%, а повећање се односи на приходе од камата по основу улагања средстава за покриће техничких резерви код осам друштава за осигурање.

Остали приходи су повећани за 20,1% у односу на исти период претходне године, а разлог томе су наплаћена потраживања која су била исправљена у претходном периоду, код пет друштава за осигурање.

Добици утврђени директно у капиталу износе 4.859 КМ и смањени су у односу на претходну годину за 98,8%. Ове добитке исказало је само једно друштво за осигурање, док је у претходној години ове добитке исказало пет друштва за осигурање.

Укупни расходи и губици друштава износили су 98.319.247 КМ и у односу на исте претходне године повећани су за 21.512.048 КМ или 28%.

У укупним расходима, пословни расходи учествују са 90,8%, финансијски расходи са 0,3%, остали расходи са 8%, губици утврђени директно у капиталу са 0,7%, док је учешће расхода од усклађивања вриједности имовине и расхода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година 0,2%.

Пословни расходи исказани су у износу 89.271.212 КМ и већи у односу на претходну годину за 25,7%.

У оквиру пословних расхода, функционални расходи биљеже раст од 42,4%, а у оквиру њих повећани су: расходи за дугорочна резервисања за 1,7%, накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања животних осигурања³ за 56,3% и накнаде штета неживотних осигурања⁴

³ Према Правилнику о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за друштава за осигурање („Службени гласник РС“ број:90/09 и 93/09) на рачунима групе 51 – Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања животних осигурања, исказују се накнаде штета и уговорених износа по основу животних осигурања, удјели у штетама из саосигурања и реосигурања, премије саосигурања и реосигурања и провизије из послова реосигурања, резервисања за штете и друга резервисања животних осигурања

⁴ На рачунима групе 52 – Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања, исказују се износи накнаде штета и осигураних сума неживотних осигурања, удјели у штетама по основу саосигурања и реосигурања, премије саосигурања и реосигурања, резервисане штете, друга резервисања и провизије из реосигурања неживотних осигурања. На терет рачуна ове групе књиже се и расходи настали у вези са увиђајем и проценом штете, односно утврђивањем основа и висине накнаде штете, односно уговореног износа, као и трошкови

за 49%. Код животних осигурања дошло је до значајнијег повећања ове позиције усљед повећаног откупа полиса осигурања. Трошкови спровођења осигурања повећани су за 5,4% у односу претходну годину. Ови трошкови расту спорије у односу на раст премије.

Финансијски расходи су смањени за 60,1%, док су остали расходи повећани за 60% и углавном се односе на исправку потраживања. Расходи од усклађивања вриједности имовине су смањени за два пута, али њихов номинални износ и учешће у укупним расходима су незнатни.

Резултат редовне активности је категорија фазног резултата у пословању друштава за осигурање, те представља разлику између пословних и финансијских прихода, с једне стране, и пословних и финансијских расхода, с друге стране, односно потиче из основне дјелатности друштава за осигурање. Остварени резултат редовне активности на нивоу сектора је позитиван и износи 11.129.346 КМ и већи је за 3.326.295 КМ или 42,6% у односу на исти период претходне године. Позитиван резултат по основу редовне активности остварило је девет друштва за осигурање.

Од дванаест друштава за осигурање регистрованих у Републици Српској седам их је пословало позитивно са нето добитком у износу од 8.562.738 КМ, док је пет друштва за осигурање исказало нето губитак у износу од 3.827.881 КМ, тако да је финансијски резултат сектора осигурања на дан 30.06.2014 позитиван и износи 4.734.858 КМ.

Два друштва за осигурање иако су исказала позитиван резултат по основу редовне активности исказала су негативан резултат на крају периода због повећања расхода по основу исправке вриједности потраживања.

Ако се узму у обзир губици утврђени директно у капиталу добија се укупан нето резултат у обрачунском периоду у износу од 4.133.049 КМ, а који је мањи за 15,8% у односу на исти период претходне године.

3. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

3.1.Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви, основни је предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и трећих оштећених лица, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону приказани су износи обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора, у периоду од 30.06.2012. до 30.06.2014. године.

Графикон број 7: Техничке резерве на нивоу сектора

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду, на нивоу сектора, укупно обрачунате техничке резерве су континуирано расле и, са стањем на дан 30.06.2014. године, веће су за 60,8% (у односу на стање на дан 30.06.2012. године), односно за 39,3% (у односу на стање на дан 30.06.2013. године).

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у дозвољене облике, зависно од врста осигурања које обавља, уз примјену принципа сигурности, профитабилности и дисперзији улагања.

3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Обрачунате техничке резерве неживотних осигурања на нивоу сектора, у периоду од 30.06.2012. до 30.06.2014. године, приказане су у наредном графикону.

Графикон број 8: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

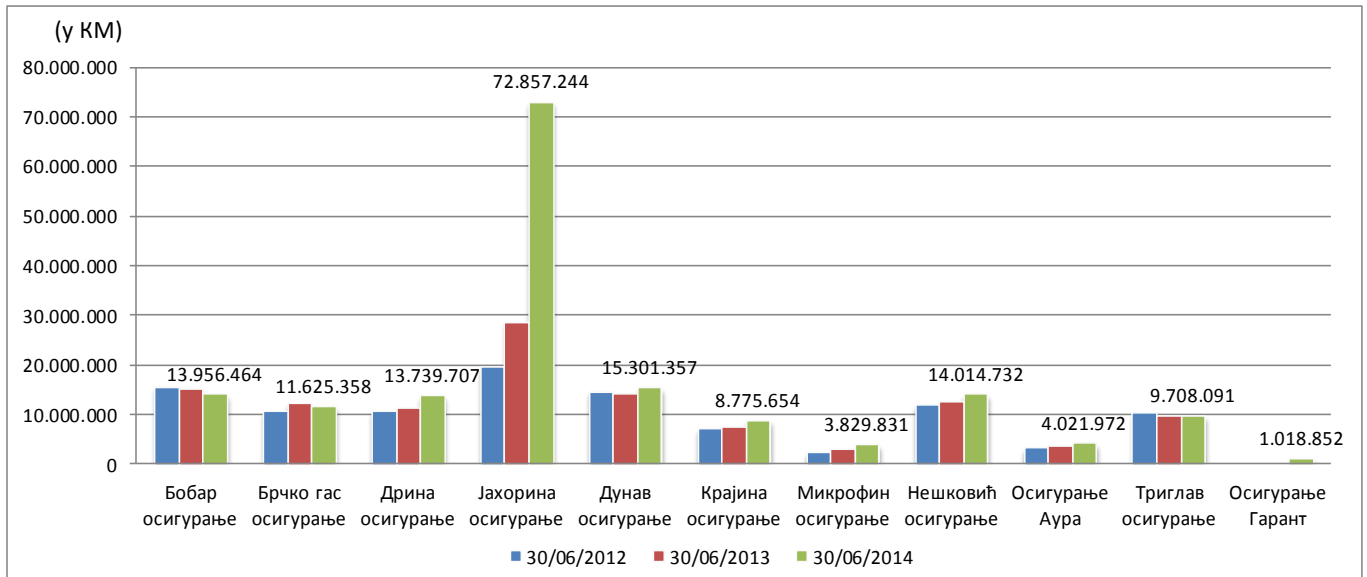
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Износ обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања је, са стањем на дан 30.06.2014. године, већи за 59,3%, у односу на стање на дан 30.06.2012. године, односно за 43,7 % у односу на стање на дан 30.06.2013. године.

Значајан раст износа обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања, остварен у периоду 30.06.2013. до 30.06.2014. године, резултат је повећања износа резерви за штете насталих по основу закључених уговора о осигурању, који су покривали ризике елементарних непогода. Треба истаћи да се не очекује да раст резерви за штете, насталих као посљедица раста обавеза за штете по основу елементарне непогоде из маја 2014. године, угрози стабилност сектора осигурања и финансијску способност измирење обавеза, како због ниског укупног нивоа преузетих/реализованих ризика по основу елементарне непогоде, тако и због чињенице да је за ове уговоре обезбијеђено реосигуравајуће покриће.

У наредном графикону приказан је износ обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања за сва друштва која обављају послове неживотног осигурања, и то за период од 30.06.2012. до 30.06.2014. године.

Графикон број 9: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Из графикона се види да је, са стањем на дан 30.06.2014. године у односу на исти период претходне године, код једног друштва за осигурање дошло до значајног раста износа обрачунатих техничких резерви, те да је код два друштва за осигурање овај износ мањи.

Раст износа обрачунатих техничких резерви код „Јахорина осигурање Vienna Insurance Group“ а.д. Пале последица је, поред осталог, повећања износа обрачунатих резерви за штете настале као последица елементарне непогоде из маја 2014. године.

Смањење износа обрачунатих техничких резерви код „Бобар осигурања“ а.д. Бијељина и „Брчко гас осигурање“ д.д. Брчко нема материјалну значајност са становишта стабилности сектора осигурања. Ове промјене настале су као резултат укидања резерви за изравнање ризика⁵ код једног од наведених друштава за осигурање, те мањег смањења износа обрачунатих резерви за штете⁶ код оба друштва за осигурање. Додатно, смањење износа обрачунатих техничких, код једног од ових друштава, настало је и као последица смањења износа обрачунатих преносних премија, а што ће у наредном периоду бити предмет посебног надзора Агенције.

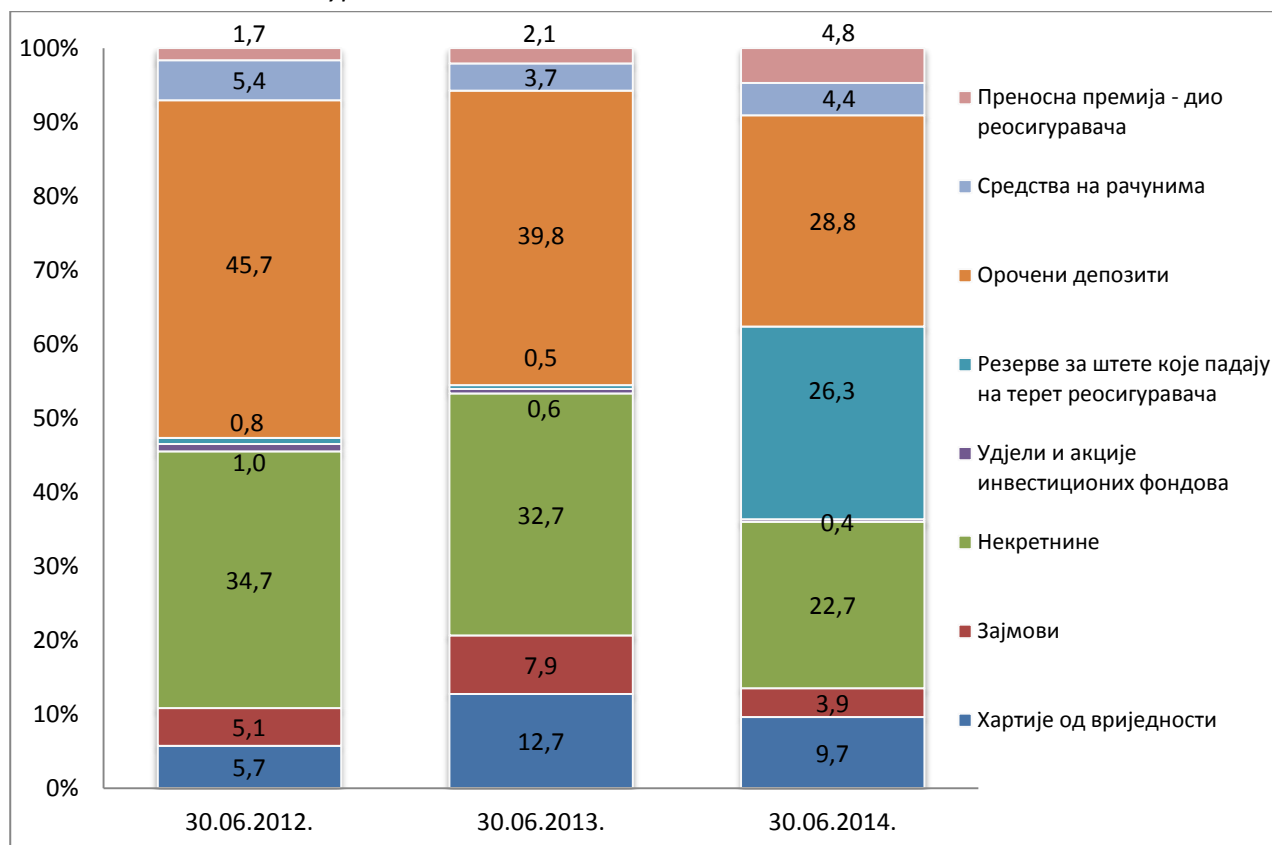
Код осталих друштава за осигурање остварен је очекивани раст износа обрачунатих техничких резерви, у складу са кретањем портфеља осигурања.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

⁵ Укидање резерви за изравнање ризика извршено је након тестирања потребе формирања ових резерви, у складу са прописима којима је регулисан обрачун техничких резерви

⁶ Смањење резерви за штете је успиједило након налога Агенције да се повећа ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева

Графикон број 10: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, континуирано, најзначајније учешће имају орочени депозити и некретнине. У извјештајном периоду значајано је порасло учешће резерви за штете које падају на терет реосигуравача. Разлог томе је раст износа обрачунатих резерви за штете настале као посљедица елементарне непогоде из маја 2014 године, а које су реосигуране код иностраних реосигуравача.

Два друштва за осигурање још увијек немају у потпуности покривене техничке резерве дозвољеним облицима улагања. Тим друштвима за осигурање, Агенција је одредила крајњи рок за обезбјеђење покрића, а истовремено је као једну од мјера надзора изрекла забрану одређених финансијских трансакција и ограничење располагања појединим облицима средстава.

3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања, као што се види из наредног графика, карактерише динамичан раст.

Графикон број 11: Техничке резерве животног осигурања

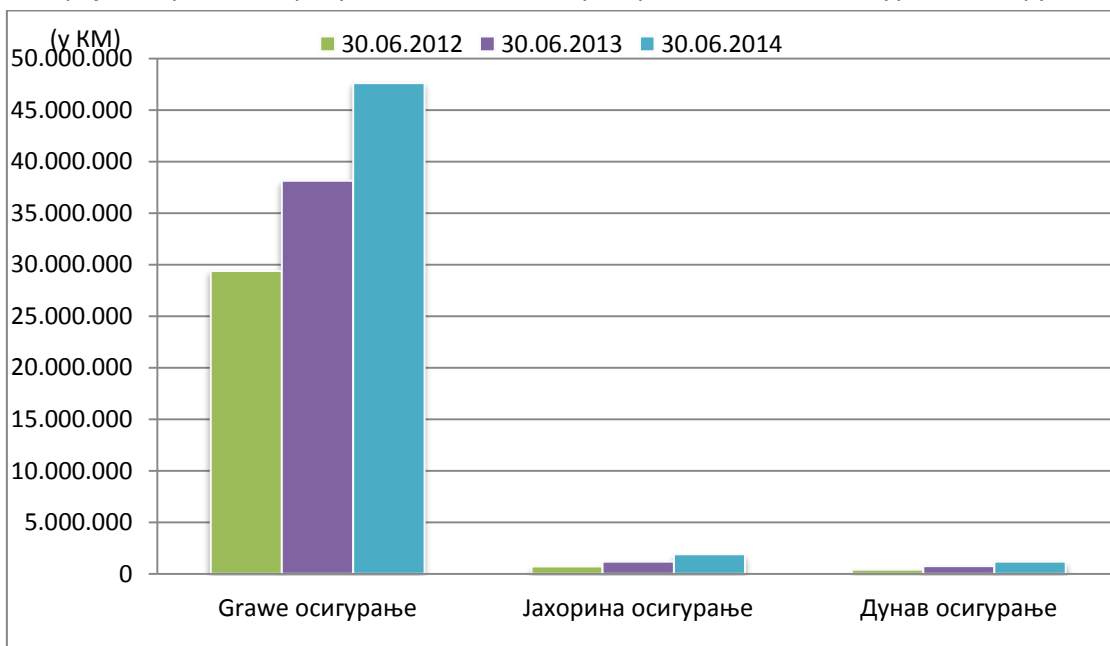

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду 30.06.2012 до 30.06.2014. година износ обрачунатих техничких резерви животног осигурања повећан је за 66,2%, односно у периоду 30.06.2013 до 30.06.2014. године за 26,5%. Раст обрачунатих техничких резерви животних осигурања је стабилан и у складу је са растом и старосном структуром портфеља животних осигурања.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања појединачно по друштвима која обављају послове животног осигурања, за период од 30.06.2012. до 30.06.2014. године.

Графикон број 12: Преглед обрачунатих техничких резерви животних осигурања по друштвима

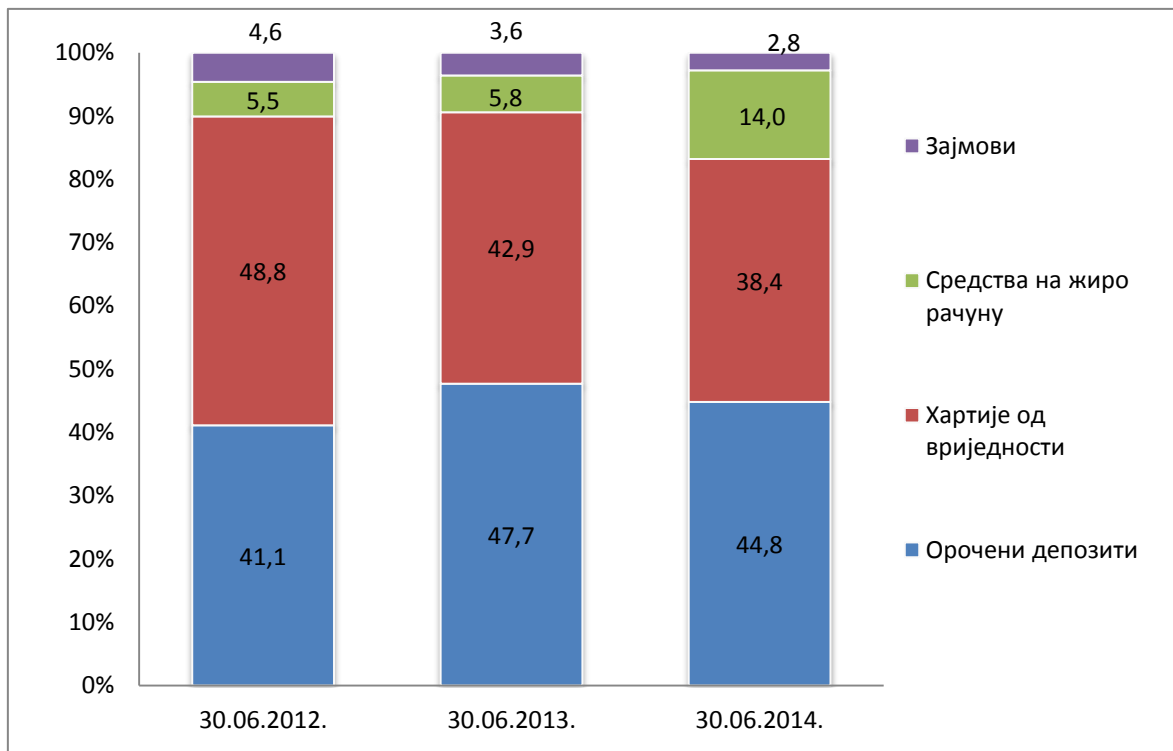

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животних осигурања између појединачних друштава за осигурање је сразмјерна учешћу ових друштава у укупној премији животних осигурања.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.

Графикон број 13: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања најзначајније учешће имају орочени депозити и хартије од вриједности домаћих емитената. У оквиру хартија од вриједности доминирају државне и муниципалне обвезнице.

За разлику од неживотних осигурања, у структури улагања средства за покриће техничких резерви животних осигурања, у посматраном периоду (30.06.2012. до 30.06.2014.) није било значајнијих промјена.

Техничке резерве животних осигурања у потпуности су покривене дозвољеним облицима улагања.

3.2.Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурање

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета из осигурања од одговорности и других накнада из уговорених осигурања (у даљем тексту: обавезе из осигурања⁷).

У првој половини 2014. години осигураницима и корисницима осигурања исплаћено је укупно 39.123.660 КМ, што у односу на исти период 2013. годину када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 20.445.639 КМ, представља повећање за 18.678.021 КМ или 91,3%.

У наставку је дат табеларни преглед износа исплаћених обавеза из осигурања у периоду од 2012-2014. године, по врстама осигурања.

Табела број 14: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања (у КМ)

ВРСТА ОСИГУРАЊА	30.06.2012.	30.06.2013.	30.06.2014.
Осигурање незгоде	1.741.004	1.919.689	2.267.362
Здравствено осигурање	112.866	208.973	158.357
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	3.106.925	3.283.687	3.971.714
Осигурање пловила		49.416	
Осигурање робе у превозу	1.083	27.436	18.172
Осигурање имовине од пожара и природних сила	250.583	222.872	1.523.257
Осигурање осталих штета на имовини	615.914	728.894	16.289.614
Осигурање од одговорности за моторна возила	13.143.147	12.900.934	13.077.068
Осигурање од опште грађанске одговорности	3.348	28.126	31.307
Осигурање од опште одговорности за бродове		1.050	
Осигурање помоћи			504
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	18.974.869	19.371.076	37.337.355
Животно осигурање	754.368	828.013	1.510.361
Ренте			
Додатна осигурања уз осигурање живота	224.512	246.550	275.944
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	978.880	1.074.563	1.786.305
УКУПНО	19.953.749	20.445.639	39.123.660

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Из претходне табеле видљиво је да је износ укупно исплаћених обавеза из осигурања двоструко већи у односу на исти период претходне године, иако је број исплаћених штета повећан за 7,3%. Разлог повећања износа исплаћених обавеза из осигурања код неживотних осигурања су катастрофалне поплаве које су се десиле ове године у Републици Српској, док је код животних осигурања повећан број откупа полиса осигурања.

⁷ Обавезе из осигурања обухватају накнаде штета и уговорених износа по основу животних осигурања и накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања (исплаћене штете).

Табела број 15: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања узроковани поплавом (у КМ)

Врста осигурања	Број пријављених одштетних захтјева (узрокованих поплавом)	Прелиминарна процјена пријављених штета које нису ријешене (узрокованих поплавом)	Ријешени одштетни захтјеви (узроковани поплавом)				Исплаћено од укупно ријешених одштетних захтјева (узрокованих поплавом)		УКУПНО исплаћене штете у обрачунском периоду неживот	% учешће исплаћених штета узрокованих поплавом у укупно исплаћеним штетама
			Укупно ријешени одштетни захтјеви		Одбијени захтјеви	Укупно ријешени и одбијени	Број	Износ		
			Број	Износ	Број	Број				
1	2	3	4	5	6	7=4+6	8	9	10	11=9/10
Осигурање незгоде	0	0	0		0	0	0		2.267.362	
Здравствено осигурање	0	0	0	0	0	0	0	0	158.357	
Осигурање возила која се крећу по копну, осим шинских возила	94	585.451	58	663.416	1	59	47	506.838	3.971.714	12,86%
Осигурање робе у превозу	2	3.076	1	76		1	1	76	18.172	0,4%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	169	1.897.446	57	1.004.788	45	102	47	819.474	1.523.257	53,8%
Осигурање осталих штета на имовини	216	43.275.131	128	13.672.308	31	159	119	13.653.938	16.289.614	83,8%
Осигурање од одговорности за моторна возила	0	0	0	0	0	0	0	0	13.077.068	
Осигурање од опште грађанске одговорности	0	0	0	0	0	0	0	0	31.307	
Осигурање помоћи	0	0	0	0	0	0	0	0	504	
УКУПНО:	481	45.761.105	244	15.340.588	77	321	214	14.980.327	37.337.355	40,1%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Према подацима из претходне табеле, који се односе на друштва за осигурање са сједиштем у РС⁸, на дан 30.06.2014. године укупан број пријављених одштетних захтјева код неживотних осигурања узрокованих поплавом, износио је 481 у укупном износу од 61.101.693 КМ. Овај износ укључује прелиминарну процјену пријављених неријешених одштетних захтјева и ријешене одштетне захтјеве. Од укупно ријешених одштетних захтјева исплаћено је 97,6%. У односу на укупно исплаћене обавезе из неживотног осигурања, штете узроковане поплавом износе 14.980.327 КМ или 40,1%, при чему доминирају остале штете на имовини.

3.2.1. Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

⁸ Поред друштава за осигурање са сједиштем у РС и филијале друштава из ФБиХ су исплатиле 25 одштетних захтјева код неживотних осигурања узрокована поплавом у укупном износу од 321.464 КМ.

Табела број 16: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	30.06.2012.	30.06.2013.	30.06.2014.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима	66,2%	65,2%	64,5%
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима	79,0%	84,5%	84,8%
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима	89,5%	89,0%	93,2%
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима	99,7%	100,0%	99,8%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева и показује тенденцију благог пада у односу на претходне извјештајне периоде код неживотних осигурања, док је забиљежен благи пораст код животних осигурања.

Са друге стране, коефицијент исплате обавеза из осигурања, који представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева, је повећан код неживотних осигурања, док код животних осигурања биљежи незнатан пад. У извјештајном периоду нису забиљжене значајне промјене ових стопа.

У наредној табели дате су стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила, по друштвима за осигурање.

Табела број 17: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања
1.	Бобар осигурање А.Д.	55,2%	92,7%
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	58,3%	100,0%
3.	Дрина осигурање А.Д.	65,3%	100,0%
4.	Јахорина осигурање А.Д.	54,5%	93,3%
5.	Дунав осигурање А.Д.	45,2%	83,6%
6.	Крајина осигурање А.Д.	40,1%	89,5%
7.	Микрофин осигурање А.Д.	78,4%	100,0%
8.	Нешковић осигурање А.Д.	59,6%	95,3%
9.	Осигурање Аура А.Д.	76,2%	97,7%
10.	Триглав осигурање А.Д.	64,4%	90,2%
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	100,0%	100,0%
12.	УКУПНО:	56,2%	94,4%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

3.3. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији.

Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

Агенција је, у оквиру својих овлашћења, за 2013. годину и даље, дефинисала додатни образац за извјештавање о оствареном пословном, односно техничком резултату, а на основу података из ових извјештаја се обрачунавају рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио. На овај начин постигнута је усклађеност исказивања техничког резултата са захтјевима Директиве о годишњим финансијским извјештајима и консолидованим финансијским извјештајима друштава за осигурање (91/674/ЕЕЗ). Такође треба истакнути да је у документима TWINNING пројекта (BA07IBFI01), указано на неадекватност и неусклађеност прописаних финансијских извјештаја друштава за осигурање са овом директивом, а што отежава провођење финансијског надзора.

Због напријед наведених промјена није могуће поређење наведених рациа са истим у претходним периодима.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања за сектор осигурања у цјелини, са стањем на дан 30.06.2014. године:

Табела број 18: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	31.12.2013.	30.06.2014.
Рацио штета (%)	38,2	122,9
Рацио трошкова (%)	42,1	42,8
Комбиновани рацио (%)	80,3	165,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 30.06.2014. године, због повећања рациа штета комбиновани рацио је први пут, од 2006. године, већи од 100. Овакав резултат је директна посљедица штета проузрокованих елементарном непогодом из маја 2014. године. Међутим, како је за ове штете обезбијеђено инострано реосигуравајуће покриће, не очекује се негативан ефекат на профитабилност, како сектора, тако ни појединачних друштава. У прилог томе говори податак да ако се у обрачун укључи реосигуравајуће покриће, рацио штета би износио 34,2%, те у том случају комбиновани рацио би износио 77%.

3.4. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања РС у првом полугодишту 2013-2014. године:

Табела број 19: Показатељи рентабилности

Период	30.06.2013.	30.06.2014.
Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	1,7	1,2
Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)	5,1	4,0

Извор: Извјештаји друштва за осигурања

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а предстаља проценат приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остарен је позитиван принос на активу од 1,2%.

Показатељ рентабилности властитих средстава (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора укупна рентабилност капитала у извјештајном периоду износила је 4%.

Оба показатеља су смањена у односу на исти период претходне године, а што је последица лошијег текућег финансијског резултата.

3.5.Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања РС за прво полугодиште 2013-2014. година:

Табела број 20: Остали показатељи пословања

Период	30.06.2013.	30.06.2014.
Премија по запосленом (у КМ)	56.143	62.140
Укупан приход по запосленом (у КМ)	68.940	82.991
Добит по запосленом (у КМ)	4.113	3.325
Добит/Укупан приход (%)	6,0	4,0
Рацио солвентности (%)	159,4	162,8
Општа ликвидност (%)	3,6	4,6

Извор: Извјештаји друштва за осигурање

Показатељи добит по запосленом и добит/укупан приход забиљежили су пад, док су остали показатељи забиљежили раст у односу на исти период претходне године.